

ข้อบกพร่องงานวิจัยทางการบริหารการศึกษา

ชูศักดิ์ เอกเพชร*

บทคัดย่อ

ในการทำวิจัยทางการบริหารการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นการวิจัยเพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์และการค้นคว้าอิสระเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หรืองานวิจัยของผู้บริหารที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ขอเลื่อนวิทยฐานะก็ตาม จากประสบการณ์ในการตรวจผลงานเหล่านี้ พบว่า มีข้อบกพร่องที่พบบ่อยอยู่ 2 ส่วน คือ ข้อบกพร่องทั่วไป และข้อบกพร่องด้านเนื้อหา ในส่วนของข้อบกพร่องทั่วไป มี 2 กรณี คือข้อบกพร่องด้านภาษาได้แก่การใช้คำหรือวลีในการวิจัยตลอดเล่ม ไม่คงเส้นคงวา การใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการในการรายงานวิจัย การจัดย่อหน้าไม่เหมาะสม ทำให้เนื้อความที่น่าเสนอขาดความสมบูรณ์ในแต่ละย่อหน้า การใช้ภาษาอังกฤษแทรกในเนื้อหา หรือท้ายหัวข้อที่เป็นวงเล็บภาษาอังกฤษไม่ถูกต้องโดยเฉพาะอักษรนำของแต่ละตัวไม่เป็นแบบเดียวกัน ส่วนข้อบกพร่องด้านการพิมพ์ ได้แก่ รูปแบบการพิมพ์ การกำหนดแบบและขนาดตัวอักษร การกำหนดหัวข้อย่อ และการจัดพิมพ์ตารางไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน ขาดความคงเส้นคงวาตลอดเล่ม และการพิมพ์แยกคำ ระหว่างบรรทัด

ในส่วนข้อบกพร่องด้านเนื้อหา ข้อบกพร่องที่พบได้แก่ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่ทันสมัย ขาดการสังเคราะห์เนื้อหาเป็นของผู้วิจัย การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาไม่ชัดเจน ไม่ชี้ชัดให้เห็นประเด็นปัญหาที่ต้องวิจัย การเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ชัดเจนและไม่เชื่อมโยงกับวิธีดำเนินการวิจัย การเขียนความสำคัญของการวิจัยไม่ชัดเจนว่าจะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร การเขียนขอบเขตของการวิจัย ขาดความจำเพาะเจาะจงกับเรื่องที่ทำและขาดการให้เหตุผลในการกำหนดขอบเขตในแต่ละประเด็น การเขียนข้อตกลงเบื้องต้นไม่ถูกต้องและเป็นการเปิดจุดอ่อนของการวิจัย การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยขาดความชัดเจน ไม่มีที่มา การเขียนนิยามศัพท์เฉพาะยังไม่เป็นนิยามปฏิบัติการ วิธีดำเนินการวิจัยขาดความชัดเจนในด้าน การนิยามประชากรและรายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือขาดความน่าเชื่อถือ ขาดความชัดเจนด้านการตรวจสอบคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลล่าช้าและไม่เป็นไปตามเป้า การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การนำเสนอผลการวิจัยและการอภิปรายผล ขาดเหตุผลในเชิงตรรกะ และเชื่อมโยงกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเขียนข้อเสนอแนะไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ การจัดทำบรรณานุกรมไม่เป็นไปตามแบบเดียวกัน ภาคผนวกขาดเอกสารสำคัญที่จะทำให้งานวิจัยเกิดความสมบูรณ์

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา, การวิจัยการศึกษา, ข้อบกพร่องในงานวิจัย

*รองศาสตราจารย์ ดร. ประธานคณะกรรมการหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ABSTRACT

Research in Educational Management either in thesis, term paper or independent study which considered part of the study for the completion of graduation, or even the research that proposed for the promotion of the educational administrators had been found during supervising stage contained two major deficiencies which were the general and content deficiencies. There were two cases found in general deficiencies which were language defects consisted of no consistency with the words or phrases chosen throughout the research. The language used was not academically written. The layout was not appropriate which made the content incomplete for each page. The use of English inserting either in the content or in the parenthesis was not correct, in particular, the initial letter of each word was not the same style. The defects in typing were the format, fonts and points of the letters. The sub-heading and tables used were not the same styles. There was not only no consistency throughout the research, but there were also the defects of words split between the lines.

Furthermore, content-related defects which frequently found, included out-of-date the literature reviews and related documents used for the research. There was a lack of synthesis procedures of the researchers. The background of the histories and rationales were not presented clearly or precisely to the research problems. The objectives of the research were not clear or related to the research methodology. The significance of the research was not clear and did not mention how the results could be used. The scope of the study was not specified on the topic and lacked of the reasons for each point in the scope. The basic assumption was not correct which led to weak points in the research. The research conceptual framework was not clear or did not contain any background information. The research definitions were not operational definitions. The research methodology was not very clear in terms of population definition and details of the random samplings. The construction of the research instruments was not reliable. There was not clear method for how to check for quality. Data collecting was late and did not reach the goal. The results analysis and presentation were not coherent to the objectives of the research. There was a lack of logical reasons on the presentation of the results and discussion which could be linked to literature review and related documents. The proposed suggestions could not lead to the implementation. The bibliography was not in the same style; moreover, the appendix did not include the vital documents needed for a completed research study.

Key words: Educational management, Educational research, Research deficiency

บทนำ

จากประสบการณ์การตรวจผลงานวิจัยทั้งที่เป็นวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และผลงานวิจัยของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ขอเลื่อนวิทยฐานะ พบว่า มักจะมีข้อบกพร่องที่พบบ่อย ๆ อยู่ 2 ส่วน คือ ข้อบกพร่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา รูปแบบการพิมพ์ และข้อบกพร่องด้านเนื้อหาในแต่ละบท ซึ่งจะได้นำเสนอให้เห็นประเด็นที่บกพร่อง และแนวทางแก้ไขปรับปรุงในแต่ละส่วน ตามลำดับ

ข้อบกพร่องทั่วไป

ในที่นี้จะได้นำเสนอแยกประเด็นระหว่างข้อบกพร่องด้านภาษาและข้อบกพร่องด้านการพิมพ์ โดยจะนำเสนอทั้งสภาพข้อบกพร่องที่พบและแนวทางแก้ไขปรับปรุงในแต่ละประเด็น

ข้อบกพร่องด้านภาษา

ข้อบกพร่องที่พบในการใช้ภาษาในงานวิจัยมีประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

1. การใช้คำหรือวลีในงานวิจัยไม่คงเส้นคงวา เช่น ใช้คำว่า “การวิจัย” และ “การศึกษา” “ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา” “การพัฒนาผู้เรียน” และ “การดำเนินงานพัฒนาผู้เรียน” เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้ไม่ได้ผลิตหลักการใช้ภาษาแต่ประการใด หากแต่เมื่อเลือกใช้คำใดต้องใช้คำนั้นตลอดทั้งเล่ม

2. การใช้คำที่ไม่เป็นทางการ หรือภาษาปากในงานวิจัย ส่วนนี้อาจใช้ได้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการอ้างอิงข้อความจากการสัมภาษณ์บุคคล แต่ไม่ควรใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยต้องพิจารณาถ้อยคำที่ใช้ต้องเป็นภาษาแบบแผนหรือกึ่งแบบแผนเสมอ

3. การจัดย่อหน้าไม่เหมาะสม

ทำให้เนื้อความที่นำเสนอขาดความสมบูรณ์ในการนำเสนอเนื้อหาแต่ละบท การจัดย่อหน้าแต่ละหน้าต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง การพิมพ์ติดต่อกันโดยไม่ย่อหน้าเลยทำให้อ่านเข้าใจยาก หรือการย่อหน้าหลายครั้งใน 1 หน้า ก็ทำให้ข้อความที่นำเสนอขาดความต่อเนื่อง ขนาดที่เหมาะสมในการเรียบเรียงคือ 1 หน้า ควรมีการย่อหน้า 1 - 2 ครั้ง โดยแต่ละย่อหน้าให้มีเนื้อหาความสมบูรณ์ในตัว

4. การใช้ภาษาอังกฤษแทรกในเนื้อหา หรือวงเล็บท้ายหัวข้อ ข้อบกพร่องที่พบบ่อยก็คือ ในเล่มเดียวกันใช้อักษรนำตัวเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ไม่เป็นแบบเดียวกันทั้งเล่ม ซึ่งโดยข้อเท็จจริงนักวิจัยจะเลือกใช้แบบใดก็ได้ แต่เลือกแบบใดแล้วต้องเป็นแบบนั้นตลอด ข้อแนะนำก็คือ ให้ใช้ตัวอักษรใหญ่เป็นอักษรนำดีกว่า เพราะหากใช้ตัวพิมพ์เล็กอาจมีบางช่วงใช้ไม่ได้หากมีคำย่อ เช่น PDCA, B.E. ในเนื้อหาซึ่งต้องใช้ตัวพิมพ์ใหญ่อยู่แล้ว

ข้อบกพร่องด้านภาษาเป็นข้อบกพร่องที่แก้ไขได้ไม่ยาก หากนักวิจัยได้อ่านบททบทวนผลงานหลาย ๆ ครั้งก็พบประเด็นเหล่านั้นและนำไปสู่การแก้ไขได้ด้วยตนเอง

ข้อบกพร่องด้านพิมพ์

การจัดพิมพ์แม้จะเป็นงานเทคนิคที่นักวิจัยอาจใช้คนอื่นช่วยดำเนินการ แต่นักวิจัยก็ต้องเป็นคนกำหนดรูปแบบ และตรวจสอบการพิมพ์ให้เป็นไปตามรูปแบบที่ถูกต้อง ข้อบกพร่องด้านการพิมพ์มีประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

1. รูปแบบการพิมพ์ไม่เป็นแบบเดียวกัน สำหรับนักศึกษาจะต้องยึดรูปแบบตามคู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระของมหาวิทยาลัยที่ตนศึกษา ส่วนนักวิจัยทั่วไปอาจยึดรูปแบบใดก็ได้แต่ต้องเป็นแบบเดียวกันทั้งเล่ม

2. การกำหนดขนาด/และแบบตัวอักษรในหัวเรื่อง และเนื้อหาไม่คงเส้นคงวา ข้อบกพร่องที่พบคือ หัวข้อในระนาบเดียวกันบางครั้งใช้ขนาดตัวอักษรต่างกัน ขนาดและแบบตัวอักษร โดยปกติถ้าเป็นนักศึกษาต้องยึดตามที่คู่มือในมหาวิทยาลัยที่ตนศึกษากำหนด หากเป็นนักวิจัยทั่วไป ก็สามารถกำหนดเองได้แต่ต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันตลอดเล่ม

3. การกำหนดหัวข้อย่อยไม่เป็นแบบเดียวกัน ในการพิมพ์รายงานวิจัยอาจกำหนดหัวข้อโดยใช้หมายเลขก็ได้ ใช้ตัวอักษรก็ได้ แต่ต้องเป็นแบบเดียวกันตลอดเล่ม การกำหนดหัวข้อที่เหมาะสมคือ หัวข้อใหญ่พิมพ์ชิดริมซ้าย หัวข้อรองย่อหน้าเข้ามา 1 ครั้ง และถ้ากำหนดหัวข้อย่อยต่อไปจึงเริ่มด้วยหมายเลข 1, 1.1, 1.1.1 ตามลำดับ และไม่ควรมีเครื่องหมายอื่น ๆ มากำกับข้อความในเนื้อหา เช่น *, •, - เป็นต้น

4. การพิมพ์ตารางไม่เหมาะสมกับขนาดหน้ากระดาษ การพิมพ์ตารางสำหรับนักศึกษาต้องยึดตามคู่มือ เพราะแต่ละมหาวิทยาลัยอาจกำหนดแตกต่างกันออกไป ตารางควรจบ ในหน้าเดียว หากไม่จบต้องขึ้นชื่อหัวตารางใหม่เป็นตารางต่อ ตารางที่มีขนาดใหญ่อาจพิมพ์หน้าขวาไม่ใช่พิมพ์ในแนวตั้ง แต่ความกว้างของตารางต้องไม่เกินขอบเขตของหน้านั้น ๆ

5. การพิมพ์แยกคำระหว่างบรรทัด การตั้งค่านักกระดาษหน้าหลังในการพิมพ์ อาจทำให้มีการแยกคำระหว่างบรรทัด นักวิจัยต้องตรวจสอบให้ดี อาจปรับคาลงหรือเพิ่มคำขยายเข้าไปให้ลงตัวในแต่ละบรรทัด กรณีจำเป็นต้องพิมพ์แยกคำเนื่องจากเป็นคำที่ยาวเกินไปควรใช้เครื่องหมาย - คั่นค่านั้น ๆ

ข้อบกพร่องด้านเนื้อหา

สิ่งที่นักวิจัยควรดำเนินการก่อนหลังจากกำหนดหัวข้อวิจัยแล้วก็คือ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือการทบทวนวรรณกรรม จากนั้นจึงค่อยเรียบเรียงรายละเอียดในบทที่ 1 บทที่ 2 และบทที่ 3 ต่อไป ในส่วนข้อบกพร่องด้านเนื้อหาจะขอลำดับการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับ

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อบกพร่องที่พบมากในงานวิจัยคือ ความทันสมัยของเอกสาร ประเภทของเอกสารที่นำมาอ้างอิงไม่น่าเชื่อถือ และประการสำคัญขาดการสังเคราะห์เนื้อหา นักวิจัยจะรู้สึกว่าการอ่านเหล่านั้นเขาเขียนไว้ดีแล้ว เมื่อจะอ้างอิงส่วนใดก็นำข้อความนั้น ๆ มาต่อกันในลักษณะที่เรียกว่า “ตัดแปะ” จึงทำให้ภาษาที่ใช้ไม่เป็นแนวเดียวกัน อ่านเข้าใจยาก และขาดสาระที่เป็นส่วนของผู้วิจัย คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงก็คือ นักวิจัยต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาเอกสารที่ทันสมัย กล่าวคือ ถ้าเป็นเอกสารตำราไม่ควรมียุเกิน 10 ปี นับถึงวันที่ทำวิจัย ถ้าเป็นงานวิจัยก็ควรมียุไม่เกิน 5 ปี แหล่งค้นคว้าควรเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ เอกสารที่เป็นตำราหรืองานวิจัยมักจะได้รับการประเมินมาแล้วก่อนพิมพ์ บทความในวารสารทางวิชาการเป็นเอกสารที่ควรนำมาใช้อ้างอิง เพราะส่วนใหญ่ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนตีพิมพ์มาแล้ว ข้อมูลทางเว็บไซต์อาจนำมาใช้อ้างอิงได้ แต่ต้องพิจารณาแหล่งเผยแพร่ และความน่าเชื่อถือของผู้นำเสนอ บทความนั้น ๆ ประกอบด้วย หลักการสำคัญของการนำข้อความจากเอกสารเหล่านั้นมาใช้ ผู้วิจัยควรมาร้อยเรียง กับถ้อยคำสำนวนของผู้วิจัย และเอกสารเล่มอื่น ๆ ก็จะทำให้การเรียบเรียงมีภาษาที่สละสลวยและเป็นแนวเดียวกันทั้งเล่ม

ทุกตอนของการนำเสนอควรมีการเกริ่นนำ และสรุปสาระสำคัญเชิงสังเคราะห์เป็นของผู้วิจัย ดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการเรียบเรียงในบทที่ 2 เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้ตัวแปรที่นำมาใช้ในบทที่ 1 ได้รับการสังเคราะห์อย่างชัดเจนก่อนนำมาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ข้อบกพร่องที่พบได้แก่ การเขียนที่ยาวหรือสั้นจนเกินไป เขียนเรื่องที่ไกลตัว ไม่เชื่อมโยงลงไปถึงปัญหา และพื้นที่วิจัยขาดหลักฐานอ้างอิง มักอ้างอิงบุคคลที่เป็นคำกล่าวมากกว่าอ้างอิงทฤษฎีหรืองานวิจัยมายืนยันปัญหา ไม่สรุปให้เห็นว่าทำไมต้องวิจัย มักจะสรุปปัญหาและอ้างความรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อทำวิจัยครั้งนั้น ๆ ในหลักการของการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาให้มีความยาวประมาณ 3 - 5 หน้ากระดาษพิมพ์ โดยเรียบเรียงจากหลักการใหญ่ สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้าง สรุปลงพื้นที่วิจัย สะท้อนปัญหาในพื้นที่ และเชื่อมโยงสู่วัตถุประสงค์ และขอบเขตของพื้นที่การวิจัย โดยเขียนในรูปของสามเหลี่ยมหัวกลับจากกว้างลงมาแคบ โดยมีการอ้างอิงเอกสารเชิงหลักการ และงานวิจัยมายืนยันความถูกต้องเป็นลำดับ

3. การเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อบกพร่องที่พบคือ เขียนตามผลที่อยากได้จากการวิจัย เขียนตามวิธีการวิจัยที่อยากทำ หรือเขียนตามผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งไม่ถูกต้อง การเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยที่ดีต้องตอบประเด็นที่อยากรู้คำตอบ เช่น นักวิจัยต้องการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ก็ต้องระบุวัตถุประสงค์ว่า “เพื่อพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้” ไม่ลงลึกไปถึง

การพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพราะงานวิจัยเรื่องนี้ไปไม่ถึง การเขียนวัตถุประสงค์โดยปกติจะแยกเป็นข้อ ๆ แต่ทุกข้อต้องตรวจสอบได้ว่ามีวิธีดำเนินการวิจัยมารองรับ และตอบวัตถุประสงค์แต่ละข้อได้ชัดเจน

4. การเขียนความสำคัญของการวิจัยหรือประโยชน์ที่ได้รับ ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยมักจะเขียนว่า ผลจากการวิจัยทำให้ทราบหรือรู้อะไร โดยหลักการต้องเขียนให้เห็นถึงข้อที่ค้นพบแล้วจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เช่น วัตถุประสงค์เขียนว่า “เพื่อพัฒนาคู่มือการทำวิจัยชั้นเรียนสำหรับครู” ต้องระบุความสำคัญว่าผลจากการวิจัยที่ทำให้ได้คู่มือการทำวิจัยชั้นเรียนที่ครูสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัยชั้นเรียนได้ ทำให้การพัฒนางานในหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นต้น

5. การเขียนขอบเขตของการวิจัย ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยมักจะระบุว่าศึกษากับประชากรกลุ่มใด กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่าไร มีตัวแปรอะไรบ้าง ใช้เครื่องมืออะไร ซึ่งก็ไม่ได้ แต่ควรจะให้รายละเอียดในแต่ละส่วน เช่น มีเหตุผลใดในการเลือกศึกษาจากประชากรกลุ่มนี้ เหตุผลในการกำหนดตัวแปรในการวิจัย ตลอดจนวิธีการได้มาและเหตุผลในการวัดตัวแปร โดยสรุปก็คือ การเขียนขอบเขตของการวิจัยควรให้รายละเอียดเชิงเหตุผลที่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และองค์ประกอบของขอบเขตของการวิจัยในแต่ละประเด็น

6. การเขียนข้อตกลงเบื้องต้น ข้อบกพร่องที่พบคือ มีการเขียนข้อตกลงที่ไม่จำเป็นหรือบางครั้งเป็นการเปิดจุดอ่อนของการวิจัย เช่น ระบุว่ากลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาเป็นตัวแทนประชากร ได้จริง แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี

คุณภาพดี ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความเป็นจริง ประเด็นเหล่านี้ยิ่งเขียนยิ่งทำให้งานวิจัยไม่น่าเชื่อถือ เพราะสะท้อนให้เห็นว่าแม้แต่ผู้วิจัยเองยังไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนทำ ข้อตกลงเบื้องต้นไม่จำเป็นต้องมีในงานวิจัยทุกเรื่อง ยกเว้นการวิจัยที่มีความจำเพาะเจาะจงต้องสร้างข้อตกลง เพื่อไม่ให้เกิดข้อจำกัดของงานวิจัยนั้น เช่น ถ้าจะวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา อาจมีข้อตกลงว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการประเมินของ สมศ. มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ที่ต้องระบุเช่นนี้ก็เพราะไม่ต้องการให้คุณภาพของโรงเรียนเป็นตัวแปรแทรกซ้อนในการวิจัยนั้น ๆ

7. การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่มากพอ หรือมักจะนำกรอบแนวคิดจากงานวิจัยเรื่องที่คล้าย ๆ กันมาใช้ โดยไม่ได้ศึกษาเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการโดยรวมของงานวิจัย การเขียนกรอบแนวคิดเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ผู้วิจัยจึงต้องเริ่มจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 อย่างละเอียด แล้วสังเคราะห์มาเป็นตัวแปรของตนในการวิจัย ดังนั้น การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยจึงควรแสดงที่มาของตัวแปรที่นำมาใช้จากรายชื่อนักวิชาการ หรือนักวิจัยที่ผู้วิจัยนำหลักการ ทฤษฎีหรืองานวิจัยเหล่านั้นมาสังเคราะห์ โดยอาจอธิบายเพิ่มเติมว่าตัวแปรย่อยที่เลือกมาใช้มีที่ตัวจากการสังเคราะห์เอกสารก็เรื่อง และตัดตัวแปรหรือยุบรวมตัวแปรเข้าด้วยกันอย่างไรเป็นการเกริ่นนำ ก่อนแสดงแผนผังความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย

8. การเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ ข้อ

บกพร่องที่พบคือ นักวิจัยมักจะเขียนนิยาม

ศัพท์เฉพาะเป็นนิยามทั่วไปตามทฤษฎี โดยนำข้อมูลจากการค้นคว้าในบทที่ 2 มานิยาม บางครั้ง ก็นิยามไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะคำสำคัญที่เป็นตัวแปรหลัก และตัวแปรย่อย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยต่อไป การนิยามศัพท์ที่ดีจึงต้องพิจารณาคำสำคัญที่เป็นชื่อเรื่อง เป็นตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรย่อยทั้งหมด โดยแสดงความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นรูปธรรมและสามารถพิจารณาคำหลัก ๆ ในนิยามไปกำหนดประเด็นในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามได้ เช่น ถ้าจะนิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครู” ความหมายทั่วไปอาจหมายถึง บทบาทของครูในการร่วมกิจกรรมในการบริหารสถานศึกษาในด้าน ต่าง ๆ แต่ถ้าเป็นนิยามศัพท์เฉพาะอาจต้องกำหนดรายละเอียดลงไปว่า เป็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอะไรบ้าง และจะวัดระดับการมีส่วนร่วมด้วยวิธีการอย่างไร เป็นต้น

9. วิธีดำเนินการวิจัยข้อบกพร่อง

ที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัยจะมีปัญหาคครอบคลุมในเรื่องที่เกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะได้นำเสนอข้อบกพร่องเป็นประเด็น ดังนี้

9.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยไม่ระบุสถานะของประชากร การกำหนดขนาดของกลุ่มไม่ชัดเจน ขาดที่มา การสุ่มตัวอย่างบอกเฉพาะวิธีการสุ่ม แต่ขาดรายละเอียดในการปฏิบัติการว่าทำอย่างไร วิธีแก้ไขก็คือ นักวิจัยต้องนิยามประชากรให้ชัดเจนว่าเป็นใคร เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือจะรวมรองผู้อำนวยการ

การไปด้วย ต้องระบุเพราะจะทำให้จำนวนประชากรเปลี่ยนไป ในการสุ่มต้องระบุขนาดว่าได้มาอย่างไร ใช้ตารางสำเร็จรูปหรือคำนวณโดยใช้สูตรของใคร ได้จำนวนเท่าไร ผู้วิจัยต้องระบุวิธีสุ่ม และขั้นตอนในการสุ่มจนไปถึงตัวผู้ถูกสุ่มว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน เป็นต้น

9.2 การสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยอธิบายขั้นตอนเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ แต่ขาดรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละขั้น โดยเฉพาะขั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หรือบางครั้งนำเครื่องมือของผู้อื่นมาใช้ โดยไม่ได้พิจารณาถึงรูปแบบการวิจัยเรื่องนั้น ๆ โดยละเอียด หลักการที่ดีของการสร้างเครื่องมือจึงต้องเริ่มจากการตรวจสอบนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด แยกประเด็นจากนิยามเหล่านั้นมาเป็นข้อคำถามให้ครอบคลุม โดยมีการตรวจสอบด้านการใช้ภาษา ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ตามสาระของการวิจัยในเรื่องนั้น ๆ การให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ในการนี้ต้องระบุคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญให้ชัดเจน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านการวัดผลหรือวิจัย นักวิจัยต้องเตรียมนิยามศัพท์และตารางโครงสร้างเนื้อหาตามตัวแปรแต่ละตัวให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบการพิจารณาด้วย และถ้ามีการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือด้วยวิธีการอื่น ๆ อีก ผู้วิจัยต้องแสดงรายละเอียดไว้ในขั้นตอนนี้ให้ชัดเจน

9.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลมาก และเก็บได้ไม่ครบถ้วน แนวทางแก้ไขคือนักวิจัยต้องมีแผนการเก็บข้อมูลที่ชัดเจน ในขั้นตอน การสุ่มตัวอย่างเมื่อได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างมาแล้วอาจทำเป็นบัญชีแล้วลง

รหัสแบบสอบถามไว้ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาจะได้ตรวจสอบได้ว่าใครยังไม่ตอบ เพื่อจะได้เก็บเพิ่มเติมให้ได้ปริมาณตามที่กำหนด วิธีการที่จะช่วยให้เร็วขึ้นในการเก็บ ผู้วิจัยอาจใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวประสานหาผู้ช่วยจัดเก็บ ในแต่ละสถานศึกษา หรือเขตพื้นที่ได้ ก็จะทำให้การเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

9.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมสำเร็จรูปช่วยวิเคราะห์ให้ ซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้เนื่องจากผู้วิเคราะห์ไม่ได้ออกแบบการวิจัย แนวทางแก้ไขก็คือ นักวิจัยจะต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบของแบบสอบถามทุกฉบับ ลงรหัสแบบสอบถามด้วยตนเอง หากจะให้ผู้อื่นช่วยวิเคราะห์ให้ก็ต้องออกแบบตารางสำหรับกรอกข้อมูลไว้ให้เรียบร้อย เมื่อได้ผลการวิเคราะห์มาแล้วให้แปลผล ด้วยตนเอง ตรวจสอบผลการวิเคราะห์กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด และตรวจสอบความเหมาะสมของสถิติที่ใช้เพื่อนำสู่การเสนอผลการวิจัยที่ถูกต้องต่อไป

10. การนำเสนอผลการวิจัย ข้อบกพร่องที่พบคือ มีการนำเสนอผลการวิจัยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รูปแบบการนำเสนอไม่น่าสนใจ แปลข้อมูลผิดพลาด และบางคนอธิบายได้ตารางยาวเกินไป แนวทางแก้ไขคือ นักวิจัยต้องออกแบบการนำเสนอโดยจัดลำดับการนำเสนอตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย รูปแบบการนำเสนอนอกจากตารางแล้วอาจจัดทำเป็นกราฟ หรือแผนภูมิด้วยก็ได้เพื่อให้ผลการวิจัยน่าสนใจมากขึ้น การอธิบายได้ตารางเป็นการแปลความโดยสรุปจากผลการวิจัยในตาราง จึงไม่จำเป็นต้องแสดงค่าตัวเลขที่เป็น

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่แสดงในตารางข้างต้นอีก ก็จะทำให้การแปลผล กระชับรัดกุม และอ่านเข้าใจได้ง่าย

11. การอภิปรายผลการวิจัยข้อบกพร่องที่พบคือ นักวิจัยบางคนอภิปรายผลโดยใช้สามัญสำนึก ไม่ได้นำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เขียนไว้ในบทที่ 2 มาประกอบการอภิปราย หรือบางที่อ้างอิงข้อมูลและเอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 2 ทำให้มองได้ว่าผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ไม่ครอบคลุมแนวทางแก้ไขคือ นักวิจัยยึดหลักการอภิปรายตามประเด็นในวัตถุประสงค์ของการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัยให้เริ่มต้นด้วยข้อสรุปสั้น ๆ ของผลการวิจัย ให้เหตุผลประกอบ พร้อมอ้างอิงความเชื่อมโยงหรือสอดคล้องกับหลักการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยอาจใช้แนวทางเขียนว่า “จากผลการวิจัยพบว่า..... ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....ซึ่งสอดคล้องกับ..... และ.....” โดยผู้วิจัยเลือกประเด็นเด่น ๆ ที่เป็นข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายให้ครบถ้วน เพื่อเป็นทางเชื่อมโยงกับข้อเสนอแนะต่อไป

12. การเขียนข้อเสนอแนะ ในการวิจัยนักวิจัยจะต้องมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปเสมอ ข้อบกพร่องที่พบคือมีการเขียนข้อเสนอแนะ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย นักวิจัยมักเสนอแนะตามที่ตนคิดหรือเสนอแนะจากประสบการณ์ที่เป็นปัญหาในโรงเรียนหรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติงานอยู่ โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยแต่ประการใด แนวทางการเขียนข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ที่ดี นักวิจัยต้องเสนอแนะให้ชัดเจนว่า จากผลการวิจัยนี้จะเสนอแนะให้ใคร ทำอะไร และทำอย่างไรต่อ

ไป ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งต่อไปเสนอได้ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง แนวนอนคือถ้าจะทำวิจัยในเรื่องลักษณะนี้อีกควรที่จะเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกระบวนการวิจัยอย่างไรจึงจะเกิดความสำเร็จ หรือจะทำเรื่องนี้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้อีก ส่วนแนวตั้งคือจะต่อยอดประเด็นใดจากงานวิจัยนี้ หรือมีแง่มุมใดที่นักวิจัยได้ค้นพบแต่ไม่ลุ่มลึกและอาจเสนอให้ผู้อื่นทำต่อไปอีกก็ได้

13. การเขียนบทคัดย่อ ในการนำเสนอรายงานการวิจัย บทคัดย่อจะอยู่ในส่วนประกอบตอนต้นของรายงาน แต่ที่นำเสนอไว้ตอนท้ายเพราะในลำดับของการดำเนินงานวิจัย นักวิจัยต้องเขียนบทคัดย่อหลังจากเขียนรายงานบทต่างๆเรียบร้อยแล้ว ข้อบกพร่องของการเขียนบทคัดย่อที่พบคือ มีความยาวหรือสั้นเกินไป การนำเสนอไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำแนะนำในการเขียนบทคัดย่อก็คือ ให้แยกเนื้อหาเป็น 2 ย่อหน้า ย่อหน้าแรกเป็นการย่อวิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขปย่อหน้าที่สองเป็นการเสนอผลการวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อ โดยเน้นข้อสรุปของผลการวิจัยและอาจเสนอข้อค้นพบที่เป็นประเด็นเด่นๆแทรกไปตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ ถ้านักวิจัยจะเพิ่มเติมข้อเสนอแนะลงไปด้วยก็ต้องเขียนให้สั้น กระชับและสื่อความชัดเจน

14. การจัดทำบรรณานุกรม ข้อบกพร่องที่พบในการจัดทำบรรณานุกรมในรายงานวิจัยก็คือ มีเอกสารที่อ้างอิงในเนื้อหาจำนวนหนึ่งไม่ปรากฏในบรรณานุกรมหรือมีเอกสารตามรายชื่อในบรรณานุกรม จำนวนมากที่ไม่มีการอ้างอิงในเล่ม การพิมพ์บรรณานุกรมแต่ละรายการไม่เป็นไป ในรูปแบบเดียวกัน ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำบรรณานุกรมก็คือ ถ้าเป็นนักศึกษาต้องยึดรูปแบบ การพิมพ์ตามคู่มือ

ของมหาวิทยาลัย หากเป็นนักวิจัยทั่วไปจะพิมพ์รูปแบบใดก็ได้แต่ต้องเป็นแบบเดียวกันทั้งเล่มในการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาแต่ละครั้ง ต้องบันทึกรายการบรรณานุกรมเก็บไว้ทันทีรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เมื่อเขียนรายงานเสร็จแล้วจึงนำมาจัดเรียงลำดับ ตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง/ผู้เขียนในแต่ละรายการ เสร็จแล้วตรวจสอบกับการอ้างอิงในเนื้อหาอีกครั้ง นักวิจัยต้องยึดหลักการที่ว่าเอกสารที่อ้างอิงในเนื้อหาทุกรายการต้องปรากฏในบรรณานุกรม แต่อาจมีบางรายการในบรรณานุกรมผู้วิจัยไม่ได้นำมาอ้างอิงในเนื้อหาโดยตรงแต่อาจใช้ประกอบการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นได้ ทั้งนี้ก็ไม่ควรมีจำนวนเอกสารลักษณะนี้มากเกินไป

15. การจัดทำภาคผนวก ภาคผนวกเป็นส่วนประกอบตอนท้ายของงานวิจัยเพื่อประโยชน์แก่ผู้อ่านให้สามารถทำความเข้าใจเพิ่มเติมหรือเป็นส่วนประกอบที่ทำให้งานวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้น สิ่งที่มีในภาคผนวกโดยทั่วไปไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัวว่าต้องมีอะไรบ้าง แต่องค์ประกอบหลัก ๆ ที่ควรมีในภาคผนวกของงานวิจัยได้แก่ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือบางคนอาจมี ตาราง กราฟ แผนที่ แผนภูมิ ซึ่งมีความละเอียดมาก ไม่อาจแทรกในเนื้อหาได้ ภาพประกอบกิจกรรมการวิจัย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ข้อบกพร่องที่พบก็คืองานวิจัยบางเรื่องจัดเอกสารในภาคผนวกไว้ไม่สมบูรณ์ เอกสารบางส่วนขาดรายละเอียดเช่น รายชื่อผู้เชี่ยวชาญมีแต่ชื่อแต่ขาดข้อมูลด้านการศึกษา ประสบการณ์ที่ทำให้ผู้วิจัยคัดเลือกเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

บทสรุป

ข้อบกพร่องในงานวิจัยของนักศึกษาหรือนักวิจัยทั่วไปที่กล่าวมาแล้วทั้งในส่วนของการวิจัยจนถึงภาคผนวก ส่วนใหญ่ไม่ถือเป็นข้อผิดพลาดที่ร้ายแรงแต่หากไม่แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องเหล่านี้เสียก่อน เมื่องานวิจัยเผยแพร่ออกไปก็จะทำให้ผู้อ่านขาดความเชื่อถือทั้งในส่วนของผลการวิจัยและตัวนักวิจัย การตรวจสอบข้อบกพร่องในการวิจัยทางการบริหารการศึกษา นักวิจัยอาจดำเนินการด้วยตนเอง ผู้ช่วยวิจัย เพื่อนร่วมงาน หรือคนใกล้ชิดช่วยตรวจสอบก็ได้ การอ่านทบทวนหลาย ๆ เทียบก่อนตีพิมพ์หรือเผยแพร่ด้วยวิธีการใด ๆ จะทำให้งานวิจัยมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด หรือไม่มีเลยได้ยิ่งดี งานวิจัยนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2556). การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา. สุราษฎร์ธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พรทิพย์ เกยุรานนท์. (2555). “ปัญหาและข้อบกพร่องในงานวิจัยที่พบ” จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1-2
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2555). หลักสูตรการฝึกอบรม “มนทัศน์ที่คาดเคลื่อน ในการวิจัยการศึกษา”. กรุงเทพฯ :กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2550). แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.